YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

16 päivänä tammikuuta 2007 *

Asiassa C-265/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour de cassation (Ranska) on esittänyt 21.6.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 27.6.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

José Perez Naranjo

vastaan

Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, R. Schintgen, P. Kūris, E. Juhász (esittelevä tuomari) ja J. Klučka sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh ja L. Bay Larsen,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Sztranc-Sławiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.6.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– José Perez Naranjo, edustajinaan SCP Thomas-Raquin ja avocat Benabent,

– Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie, edustajanaan avocat J.-A. Blanc,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja O. Christmann,

– Espanjan hallitus, asiamiehinään I. del Cuvillo Contreras ja A. Sampol Pucurull,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, jota avustaa avvocato dello Stato G. Aiello,

– Suomen hallitus, asiamiehenään T. Pynnä,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään C. White, jota avustaa barrister T. de la Mare,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään D. Martin ja M.-J. Jonczy,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.7.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), 4 artiklan 2 a kohdan, 10 a artiklan, 19 artiklan 1 kohdan, 95 b artiklan ja liitteen II a tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty oikeudenkäynnissä, jossa asianosaisina ovat Perez Naranjo ja Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie ja joka koskee ensin mainitun hakemusta saada Fonds national de solidaritéstä, josta on 1.1.1994 tullut Fonds de solidarité vieillesse (jäljempänä Fonds), maksettavaa lisäavustusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus

3 Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee seuraavia sosiaaliturvan aloja:

– –

c) vanhuusetuuksia;

– –"

4 Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä asetusta sovelletaan maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, jotka annetaan muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai järjestelmän perusteella tai jotka on suljettu 4 kohdan nojalla soveltamisalan ulkopuolelle, jos tällaiset etuudet on tarkoitettu:

a) antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa sellaista tapahtumaa vastaan, joka kuuluu 1 kohdan a–h alakohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin; tai

b) vain työkyvyttömien erityistä suojelemista varten."

5 Asetuksen N:o 1408/71 10 artiklan, joka koskee asumista koskevasta edellytyksestä luopumista, 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden rahaetuuksia, työtapaturma- tai ammattitautieläkkeitä ja kuolemantapauksen johdosta annettavia avustuksia, joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai takavarikoida sen vuoksi, että etuuden saaja asuu muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee."

6 Asetuksen N:o 1408/71 10 a artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Sen estämättä, mitä 10 artiklassa ja III osastossa säädetään henkilöistä, joihin tätä asetusta sovelletaan, myönnetään 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuja maksuihin perustumattomia rahallisia erityisetuuksia yksinomaan sen jäsenvaltion alueella ja kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella he asuvat, vain jos nämä etuudet on lueteltu liitteessä II a. Etuudet myöntää asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan."

7 Asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka asuu muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella ja joka täyttää toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset etuuksien saamiseksi ottaen tarpeen mukaan huomioon 18 artiklan säännökset, saa asuinvaltiossaan

a) toimivaltaisen laitoksen puolesta luontoisetuudet asuinpaikan laitoksesta tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti ikään kuin hänet olisi vakuutettu siinä; ja

b) rahaetuudet toimivaltaisesta laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. – –"

8 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 muuttamisesta 30.4.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1247/92 (EYVL L 136, s. 1), jonka 1 artiklalla lisättiin asetukseen N:o 1408/71 edellä mainitut 4 artiklan 2 a kohta ja 10 a artikla, johdantoosan kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"on – – tarpeellista ottaa huomioon yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan tietyt kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetut etuudet saattavat samanaikaisesti kuulua sekä sosiaaliturvan että sosiaalihuollon alaan tällaisten lakien soveltamisalaan kuuluvien henkilöryhmien, niiden päämäärien ja niiden soveltamistapojen vuoksi,

yhteisön tuomioistuin on todennut, että lainsäädäntö, jonka mukaan tällaiset etuudet annetaan, muistuttaa joiltain ominaisuuksiltaan sosiaalihuoltoa sikäli, että tarve on olennainen soveltamisperuste, eikä etuuden saaminen perustu työskentelytai maksukausien yhteenlaskemiseen, kun taas lainsäädäntö toisilta ominaisuuksiltaan muistuttaa sosiaaliturvaa sikäli, että tällaisten etuuksien antamistavassa ei käytetä harkintavaltaa ja etuudensaajilla on laillisesti määritetty asema".

9 Asetuksen N:o 1408/71 95 b artiklaan, jonka otsikkona on "Siirtymäsäännökset asetuksen (ETY) N:o 1247/92 täytäntöönpanoa varten", sisältyy 9 kohta, jossa säädetään seuraavaa:

"Asetuksen (ETY) N:o 1247/92 1 artiklan soveltaminen ei saa johtaa sellaisen hakemuksen hylkäämiseen, jolla haetaan eläkkeen täydennykseksi myönnettyä

maksuihin perustumatonta erityisetuutta ja jonka tekee henkilö, joka täytti kyseisen etuuden myöntämistä koskevat edellytykset ennen 1 päivää kesäkuuta 1992, vaikka kyseinen henkilö asuisi muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, edellyttäen että hakemus etuuden saamiseksi on tehty viiden vuoden määräajassa 1 päivästä kesäkuuta 1992."

10 Asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a olevan otsikon "Ranska" alla on seuraava maininta:

"a) Lisäavustus kansallisesta avustusrahastosta (30 päivänä kesäkuuta 1956 annettu laki)."

Kansallinen oikeus

11 Code de la sécurité socialen (sosiaaliturvalaki), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasian tosiseikkoihin, L. 815-2 §:n 1 momentissa säädettiin, että "kaikilla Ranskan kansalaisilla, jotka asuvat Ranskan Eurooppaan kuuluvalla alueella tai jossakin L. 715-1 §:ssä mainitussa departementissa, jotka ovat saavuttaneet vähimmäisiän, jota alennetaan työkyvyttömyyden perusteella, ja jotka ovat oikeutettuja yhteen tai useampaan – – lain tai asetuksen säännöksiin perustuvaan vanhuusetuun, on oikeus lisäavustukseen" tässä laissa mainituilla edellytyksillä.

12 Saman lain R. 815-2 §:n 1 momentissa tämä vähimmäisikä vahvistetaan pääsääntöisesti 65 vuodeksi ja työkyvyttömyyden osalta 60 vuodeksi.

13 Mainitun lain L. 815-2-1, L. 815-7 ja L. 815-8 §:n mukaan Fonds maksaa lisäavustuksen takaisin sen maksamiseen velvollisille elimille tai yksiköille, lisäavustus myönnetään asianomaisten henkilöiden nimenomaisesta hakemuksesta ja maksetaan ainoastaan siltä osin kuin kyseisen avustuksen ja hakijan henkilökohtaisten varojen kokonaismäärä eivät ylitä tiettyjä asetuksella vahvistettuja rajoja.

14 Yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle työjärjestyksen 104 artiklan 5 kohdan nojalla osoittamaan selvennyksiä koskevaan pyyntöön vastauksena kirjaamoon 8.5.2006 saapuneista täydentävistä tiedoista käy ilmi, että 22.7.1993 annetulla lailla nro 93-936 perustetun Fondsin maksama lisäavustus täydentää pääasiallista etua vähimmäistä vanhuudenturvaa koskevissa rajoissa ja että mainitun avustuksen saajan varat tarkastetaan sosiaaliturvalain R. 815-21–R. 815-32 §:ssä edellytetyllä tavalla.

15 Saman lain L. 135-1 §:n 1 momentin mukaan Fondsin tehtävänä on huolehtia kansallisen yhteisvastuun piiriin kuuluvista, maksuihin perustumattomista eläkevakuutuseduista. Kyseisen lain L. 135-3 §:stä ja Ranskan hallituksen kirjallisista huomautuksista käy ilmi, että niihin Fondsin tuloihin, jotka käytetään mainitun L. 135-1 §:n nojalla Fondsin vastattavaksi ottamien kustannusten rahoittamiseen, kuuluvat tai ovat kuuluneet vuosina 1994–2003 Ranskan sosiaalimaksut CSG (contribution sociale généralisée – yleinen sosiaalimaksu) ja yhtiöiltä perittävä CSSS (contribution social de solidarité – yhteisvastuullinen sosiaaliturvamaksu) kokonaisuudessaan tai niiden osa sekä pienemmässä määrin osa 2 prosentin suuruisesta eräänlaisesta sosiaaliturvamaksusta (prélèvement social), juomaverosta ja eläketurvamaksusta (taxe prévoyance).

16 Yleinen sosiaalimaksu maksetaan luonnollisen henkilön ansiotuloista ja niihin rinnastettavista tuloista sekä pääoma-, sijoitus- ja pelituloista. Yhtiöiltä perittävä yhteisvastuullinen sosiaalimaksu perustuu yhtiöverotuksen kohteena olevien yhtiöiden liikevaihtoveroon, ja 2 prosentin suuruinen sosiaaliturvamaksu perustuu sellaisten luonnollisten henkilöiden pääoma- ja sijoitustuloihin, joiden verotuksellinen kotipaikka on Ranskassa.

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymys

17 Pääasian kantajana oleva Perez Naranjo, joka on syntynyt 27.9.1931, on Espanjan kansalainen. Hän työskenteli Ranskassa vuosina 1957–1964, minkä jälkeen hän palasi Espanjaan. Hän on saanut 1.11.1991 lähtien Ranskan järjestelmän mukaista vanhuuseläkettä.

18 Hän haki 28.5.1997 Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardielta lisäavustuksen maksamista. Koska kantajan hakemus hylättiin, hän nosti kanteen tribunal des affaires de sécurité sociale de Lillessä, joka hylkäsi sen 13.12.2001 antamallaan tuomiolla.

19 Cour d'appel de Douai, jonka käsiteltäväksi pääasian kantajan tästä tuomiosta tekemä valitus saatettiin, hylkäsi valituksen niin ikään 28.2.2003 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a nimenomaisesti tarkoitetussa lisäavustuksessa on kyse sellaisten etuuksien erityisryhmästä, joita kutsutaan "maksuun perustumattomiksi erityisetuuksiksi", ja koska ne kuuluvat saman asetuksen 10 a artiklan soveltamisalaan, niitä ei ole voinut enää 1.6.1992 jälkeen viedä pois maasta, kun kyseisenä päivänä asianomainen henkilö ei täyttänyt Ranskan lainsäädännössä vahvistettua ikää koskevaa edellytystä.

20 Pääasian kantaja haki muutosta Cour de cassationissa ja vetosi valituksensa tueksi siihen, että lisäavustuksessa ei ole kyse erityisetuudesta eikä maksuun perustumattomasta etuudesta ja että koska cour d'appel de Douai päätyi päinvastaiseen lopputulokseen ainoastaan sillä perusteella, että asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a tarkoitetaan nimenomaisesti kyseistä avustusta eikä kyseinen tuomioistuin millään tavalla tarkastellut mainitun avustuksen luonnetta, se rikkoi mainitun asetuksen 4 artiklan 2 a kohtaa ja 10 a artiklaa.

21 Tässä tilanteessa Cour de cassation on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko yhteisön oikeutta tulkittava siten, että asetuksen N:o 1408/71 liitteeseen II a merkitty riidanalainen lisäavustus on erityinen ja maksuihin perustumaton, minkä johdosta sitä ei asetuksen N:o 1408/71 10 a ja 95 b artiklan perusteella voida myöntää ulkomailla asuvalle hakijalle, joka ei täyttänyt ikää koskevaa edellytystä 1.6.1992, vai siten, että koska kyseistä avustusta pidetään sosiaaliturvaetuutena, se on myönnettävä saman asetuksen 19 artiklan 1 kohdan perusteella siitä riippumatta, missä jäsenvaltiossa asianomaisen henkilön, joka täyttää sen myöntämiselle asetetut edellytykset, asuinpaikka on?"

Tutkittavaksi ottaminen

22 Suomen hallitus esittää epäilyjä esitetyn kysymyksen tutkittavaksi ottamisen suhteen sillä perusteella, että ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyssä päätöksessä ei esitetä riittävällä tavalla asiaa koskevia oikeussääntöjä ja että esitetyt tiedot ovat tältä osin sillä tavoin puutteelliset, että mainittu hallitus ei mielestään kykene esittämään huomautuksia tästä kysymyksestä.

23 Ennakkoratkaisupyynnön tehnyt tuomioistuin on kuitenkin esittänyt yhteisöjen tuomioistuimen pyynnöstä kansallista lainsäädäntöä koskevia selvennyksiä. Lisäksi jäsenvaltioilla ja yhteisön toimielimillä on ollut mahdollisuus täydentää huomautuksiaan suullisessa käsittelyssä. Näissä olosuhteissa yhteisöjen tuomioistuin pitää asiaa riittävällä tavalla selvennettynä, jotta esitettyyn kysymykseen voidaan vastata asian ratkaisun kannalta hyödyttävällä tavalla.

24 Tästä seuraa, että esitettyä kysymystä ei ole jätettävä tutkimatta.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

25 Kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee, onko asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a olevan otsikon "Ranska" alla mainitussa lisäavustuksen kaltaisessa etuudessa kyse mainitun asetuksen, siinä muodossaan kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetusta maksuihin perustumattomasta erityisetuudesta. Mikäli nimittäin tämä luokittelu on oikea, saman asetuksen 10 a ja 95 b artiklan mukaisesti

hakija, joka ei asu jäsenvaltiossa ja joka ei täyttänyt ikää koskevaa edellytystä 1.6.1992, ei saa kyseistä etuutta; sitä vastoin siinä tapauksessa, että kyseistä avustusta ei voida luokitella maksuihin perustumattomaksi erityisetuudeksi, se on saman asetuksen 19 artiklan 1 kohdan mukaisesti myönnettävä asianomaisille henkilöille, jotka täyttivät ikää koskevat edellytykset tuona päivänä siitä riippumatta, missä jäsenvaltiossa he asuvat.

26 Yhteisöjen tuomioistuin on jo tarkastellut lisäavustuksen maastavientiä ja katsonut, että se, että kyseisen lisäavustuksen maksamisen edellytykseksi asetetaan Ranskan alueella asumista koskeva edellytys, on ristiriidassa asetuksen N:o 1408/71 10 artiklan 1 kohdan kanssa (ks. yhdistetyt asiat 379/85–381/85 ja 93/86, tuomio 24.2.1987, Giletti ym., Kok. 1987, s. 955, 17 kohta ja asia C-236/88, komissio v. Ranska, tuomio 12.7.1990, Kok. 1990, s. I-3163, Kok. Ep. X, s. 489, 14 ja 20 kohta).

27 Näiden tuomioiden jälkeen asetusta N:o 1408/71 kuitenkin muutettiin asetuksella N:o 1247/92 muun muassa lisäämällä siihen 4 artiklan 2 a kohta ja 10 a artikla. Viimeksi mainitun artiklan ensimmäisen alakohdan nojalla 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetut maksuihin perustumattomat rahalliset erityisetuudet varataan henkilöille, jotka asuvat näiden etuuksien maksamiseen toimivaltaisen jäsenvaltion alueella.

28 Kysymystä lisäavustuksen maastaviennistä on siten tarkasteltava mainittuun 10 a artiklaan nähden.

29 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että asetuksen N:o 1408/71 10 a artiklan mukaisia poikkeussäännöksiä sosiaaliturvaetuuksien maastavientimahdollisuudesta on tulkittava suppeasti. Tämä säännös voi koskea yksinomaan sellaisia etuuksia, jotka täyttävät saman asetuksen 4 artiklan 2 a kohdan edellytykset, eli etuudet, jotka ovat sekä erityisiä että maksuihin perustumattomia ja jotka on mainittu kyseisen asetuksen liitteessä II a (ks. vastaavasti asia C-160/02, Skalka, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-5613, 19 kohta ja asia C-154/05, tuomio 6.7.2006, Kersbergen-Lap ja Dams-Schipper, Kok. 2006, s. I-6249, 25 kohta).

30 Kuten tämän tuomion 10 kohdassa on palautettu mieleen, lisäavustus mainitaan asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a.

31 Näin ollen on tutkittava yhtäältä, onko kyseinen avustus luonteeltaan erityinen, ja toisaalta, onko se maksuihin perustumaton.

Lisäavustuksen erityinen luonne

32 Yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, että asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan mukainen erityisetuus määritellään tavoitteensa perusteella. Sen täytyy korvata tai täydentää sosiaaliturvaetuutta, sen täytyy olla taloudellisilla ja sosiaalisilla syillä perustellun sosiaalihuollon luonteinen ja siitä täytyy päättää sellaisen säännöksen mukaisesti, jossa on vahvistettu objektiiviset arviointiperusteet (ks. em. asia Skalka, tuomion 25 kohta ja em. asia Kersbergen-Lap ja Dams-Schipper, tuomion 30 kohta).

33 Siltä osin kuin kyse on lisäavustuksen ja sosiaaliturvan välisestä yhteydestä, on selvää, että kyseinen etuus, joka myönnetään sosiaaliturvasta maksettavien vanhuuseläkkeiden korottamiseksi, muistuttaa sosiaaliturvaa. Siten lisäavustuksella,

joka täydentää asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua vanhuusetuutta, on sama henkilöllinen soveltamisala kuin viimeksi mainitulla etuudella, ja se edellyttää samaa vähimmäisikää etuutta koskevien oikeuksien saamiseksi.

34 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa, lisäavustuksen ja sosiaalihuollon välisen yhteyden osalta kyseisellä avustuksella pyritään turvaamaan sen saajalle vähimmäistoimeentulo siinä tapauksessa, että vanhuuseläke on riittämätön. Se myönnetään nimittäin eläkeiän saavuttaneille henkilöille, joiden kokonaisvarallisuus jää kansallisen lainsäätäjän vahvistaman vähimmäisrajan alapuolelle. Kyseisen etuuden määrä, jolla täydennetään edunsaajien varoja laissa vahvistetulle tasolle, vaihtelee näin ollen mainittujen varojen mukaan. Henkilökohtainen tarve, toisin sanoen kunkin edunsaajan yksilöllinen taloudellinen tilanne, on siten ratkaisevassa asemassa. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämistä tiedoista käy ilmi, että lisäavustuksen myöntäminen ei perustu mihinkään työskentely- tai maksukausia koskevaan edellytykseen.

35 Tästä seuraa, että kyseinen lisäavustus, joka muistuttaa samanaikaisesti sosiaaliturvaa ja sosiaalihuoltoa, on luonteeltaan sekamuotoinen ja se on katsottava erityisetuudeksi.

Lisäavustuksen maksuihin perustumattomuus

36 Lisäavustuksen maksuihin perustuvan tai maksuihin perustumattoman luonteen osalta oikeuskäytännöstä ilmenee, että tältä osin ratkaiseva arviointiperuste on kyseisen etuuden tosiasiallinen rahoitustapa. Yhteisöjen tuomioistuin tutkii,

turvataanko tämä rahoitus suoraan tai välillisesti sosiaaliturvamaksuin vai julkisin varoin (ks. vastaavasti em. asia Skalka, tuomion 28 kohta ja em. asia Kersbergen-Lap ja Dams-Schipper, tuomion 36 kohta). Kyseinen tarkastelu voi kuitenkin edellyttää kansallisen lainsäädännön ja kansallisen käytännön arviointia siinä määrin yksityiskohtaisella ja perusteellisella tavalla, että se ylittää yhteisöjen tuomioistuimella ennakkoratkaisumenettelyssä olevan tehtävän, ja näin ollen, jotta päästään pätevään lopputulokseen, myöhempi ennakkoratkaisupyynnön tehneen tuomioistuimen yhteistyö saattaa osoittautua tarpeelliseksi.

37 Tältä osin on aivan ensin komission tapaan todettava, että vaikka sairauskassat maksavat lisäavustuksen, Fonds maksaa niille sen takaisin, joten vastuu kyseisestä etuudesta kuuluu Fondsille.

38 Toiseksi on huomautettava, että kuten tämän tuomion 15 kohdasta käy ilmi, Fondsin varat ovat keskeisesti peräisin yleisestä sosiaalimaksusta ja yhtiöiltä perittävästä yhteisvastuullisesta sosiaalimaksusta.

39 Lopuksi Fondsin varojen luonteen osalta pääasian kantaja ja Espanjan hallitus ovat kiistäneet yhteisöjen tuomioistuimessa ainoastaan yleisen sosiaalimaksun määrittämisen veroksi. Pääasian kantaja viittaa asiassa C-169/98, komissio vastaan Ranska, 15.2.2000 annettuun tuomioon (Kok. 2000, s. I-1049) ja katsoo, että yleisessä sosiaalimaksussa on kyse sosiaaliturvamaksusta, ja siten, että lisäavustus on maksuihin perustuva.

40 Näin ollen on määritettävä, onko yleisen sosiaalimaksun kaltaista maksua pidettävä sosiaaliturvamaksuna vai sellaisina julkisina varoina, joilla ei ole tällaisen maksun ominaispiirteitä.

41 Aivan ensin on todettava, että edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetussa tuomiossa ei ollut kyse yleisen sosiaalimaksun määrittämistä koskevasta erityisestä kysymyksestä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan soveltamiseksi vaan ainoastaan siitä, missä jäsenvaltiossa asianomainen henkilö voi asetuksen N:o 1408/71 13 artiklaa sovellettaessa olla velvollinen kyseisen maksun suorittamiseen.

42 Kysymys yleisen sosiaalimaksun luonteesta koskee erityisesti Ranskassa verotettavista ansiotuloista ja niihin rinnastettavista tuloista maksettavaa mainittua maksua, jonka palkatut työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat joutuvat maksamaan ja joka muodostaa, kuten käy ilmi yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista, merkittävän lisäavustusta rahoittavan Fondsin varojen lähteen.

43 Ensi arviolta ansiotuloista ja niihin rinnastettavista tuloista maksettava yleinen sosiaalimaksu on tietyiltä osin samankaltainen yleisen sosiaaliturvajärjestelmän maksujen kanssa, erityisesti siltä osin kuin kyse on niiden määräytymisperusteesta ja perimistavasta.

44 Lisäksi edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion 35 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että kyseinen maksu on, toisin kuin julkisen vallan yleisiä menoja kattamaan tarkoitetut maksut, nimenomaisesti tarkoitettu suoraan Ranskan sosiaaliturvan rahoittamiseen.

45 Sen määrittämiseksi, onko lisäavustus luonteeltaan maksuihin perustuva vai maksuihin perustumaton, se, että yleinen sosiaalimaksu tarkoitetaan sosiaaliturvan rahoittamiseen, ei riitä osoittamaan, että lisäavustuksessa sellaisenaan on kyse maksuihin perustuvasta etuudesta.

46 Tältä osin on syytä tarkastella yhtäältä lisäavustuksen ja toisaalta ansiotuloista ja niihin rinnastettavista tuloista maksettavan yleisen sosiaalimaksun välisen yksilöitävissä olevan yhteyden olemassaoloa.

47 Kuten yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä tiedoista käy ilmi, lisäavustuksen ja ansiotuloista ja niihin rinnastettavista tuloista maksettavan yleisen sosiaalimaksun välinen yhteys ei näytä täyttävän tätä edellytystä.

48 Ensinnäkin on ilmeistä, että Fondsin, joka antaa lisäavustusta varten tarvittavat varat, tehtävänä on asiassa merkityksellisen kansallisen lainsäädännön mukaan huolehtia maksuihin perustumattomista sellaisista vanhuuseläkevakuutuseduista, jotka kuuluvat kansallisen yhteisvastuun piiriin, ja lisäavustus edustaa ainoastaan rajallista osaa tästä yhteisvastuusta.

49 Toiseksi on niin, että vaikka onkin totta, että ansiotuloista ja niihin rinnastettavista tuloista maksettava yleinen sosiaalimaksu muodostaa keskeisen osan Fondsin tuloista, kyseiset tulot ovat kuitenkin peräisin myös sellaisista muista maksuista, joiden luokittelua veron luonteiseksi maksuksi ei riitauteta yhteisöjen tuomioistuimessa.

50 Kolmanneksi ansiotuloista ja niihin rinnastettavista tuloista maksettava yleinen sosiaalimaksu ei palvele pelkästään Fondsin vaan myös muiden sosiaalisten järjestelyjen rahoittamista.

51 Neljänneksi lisäavustuksen myöntämistä ja laskentatapaa koskevia edellytyksiä ei, siltä osin kuin kyse on sen saajista, vahvisteta minkään maksun perusteella.

52 Kun otetaan huomioon kaikki nämä seikat, on ilmeistä, että vaikka oletettaisiinkin, että osaa ansiotuloihin ja niihin rinnastettaviin tuloihin perustuvasta yleisestä sosiaalimaksusta olisi pidettävä maksuna pikemminkin kuin julkisista varoista tulevana rahoituksena, mainitun maksun ja lisäavustuksen välinen yhteys ei näytä riittävällä tavalla yksilöitävissä olevalta, jotta kyseinen avustus voitaisiin luokitella maksuihin perustuvaksi.

53 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen asiana on tutkia tämän tuomion 48–52 kohdassa mainittujen seikkojen paikkansapitävyys, jotta se voi pätevällä tavalla todeta, onko kyseinen etuus maksuihin perustuva vai maksuihin perustumaton.

Siirtymätoimenpiteiden mahdollinen soveltaminen

54 Yleisen säännön mukaan asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitetut sosiaaliturvaetuudet voidaan viedä maasta, toisin sanoen oikeutta näihin etuuksiin ei voida rajata henkilöihin, jotka asuvat toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Kuitenkin, kuten tämän tuomion 27 kohdassa on todettu, mainitun asetuksen 10 a artiklassa säädetään poikkeuksesta, joka koskee saman asetuksen 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuja maksuihin perustumattomia rahallisia erityisetuuksia, ja siinä mainitut etuudet varataan henkilöille, jotka asuvat kyseisen valtion alueella, sikäli kuin nämä etuudet mainitaan kyseisen asetuksen liitteessä II a.

55 Yhteisön lainsäätäjä on kuitenkin silloin, kun se on asetuksella N:o 1247/92 lisännyt asetukseen N:o 1408/71 10 a artiklan, säätänyt ensin mainitun asetuksen 2 artiklassa siirtymätoimenpiteistä. Kyseisen artiklan 2 kohta, jonka sanamuoto on 22.12.1995 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3095/95 (EYVL L 335, s. 1) pääasiallisesti toistettu asetuksen N:o 1408/71 95 b artiklan 9 kohdassa, koskee sellaisen henkilön tilannetta, joka asuessaan muun kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella ei ollut tehnyt erityisetuutta koskevaa hakemusta, vaikka hän täytti edellytykset kyseisen etuuden myöntämiselle ennen 1.6.1992, jolloin asetus N:o 1247/92 tuli voimaan, ja siinä säädetään, että tällä henkilöllä on kyseisestä päivästä lukien viisi vuotta aikaa tehdä kyseistä erityisetuutta koskeva hakemus.

56 Tästä seuraa, että tämän siirtymäsäännöksen nojalla asumisedellytystä ei voida soveltaa silloin, kun henkilö, joka täytti lisäavustuksen kaltaisen etuuden myöntämisedellytykset ennen 1.6.1992, on tehnyt hakemuksensa mainitussa määräajassa.

57 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan pääasian kantaja, vaikka tämä olikin saanut ranskalaista vanhuuseläkettä 1.11.1991 lähtien, ei täyttänyt lisäavustuksen myöntämisen lainmukaisia edellytyksiä 1.6.1992. Kuten tämän tuomion 12 kohdasta käy ilmi, kyseinen etuus voidaan myöntää ainoastaan sellaisille vanhuuseläkkeen saajille, jotka ovat täyttäneet 65 vuotta tai työkyvyttömyystapauksessa 60 vuotta.

58 Komissio esittää olettaman, jonka mukaan Perez Naranjo olisi voinut saada hyväkseen kyseiset siirtymäsäännökset, mikäli hänen olisi voitu osoittaa olleen työkyvytön ennen 1.6.1992.

59 Yhtäältä on kuitenkin riidatonta, että 27.9.1931 syntyneenä pääasian kantaja ei ollut 1.6.1992 täyttänyt 65:tä vuotta, ja toisaalta, että hänelle maksettiin Ranskan järjestelmän mukaista vanhuuseläkettä tavanomaisella perusteella eikä työkyvyttömyyden perusteella.

60 Koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ei tältä osin ole esittänyt kysymyksiä yhteisöjen tuomioistuimelle, komission esittämää olettamaa ei ole tarpeen tarkastella.

61 Kun otetaan huomioon edellä olevat seikat, esitettyyn kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a olevan otsikon "Ranska" alla mainitun lisäavustuksen kaltaisessa etuudessa on kyse erityisetuudesta. Lisäavustuksen rahoitustavan tarkastelu yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ilmenevien seikkojen pohjalta osoittaa, että yleisen sosiaalimaksun ja kyseisen etuuden välillä ei ole riittävällä tavalla yksilöitävissä olevaa yhteyttä, mikä johtaa siihen päätelmään, että lisäavustus on luonteeltaan maksuihin perustumaton. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen asiana on kuitenkin tutkia tämän tuomion 48–52 kohdassa mainittujen seikkojen paikkansapitävyys, jotta se voi pätevällä tavalla todeta, onko kyseinen etuus maksuihin perustuva vai maksuihin perustumaton.

Oikeudenkäyntikulut

62 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, liitteessä II a olevan otsikon "Ranska" alla mainitun lisäavustuksen kaltaisessa etuudessa on kyse erityisetuudesta. Lisäavustuksen rahoitustavan tarkastelu yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ilmenevien seikkojen pohjalta osoittaa, että yleisen sosiaalimaksun ja kyseisen etuuden välillä ei ole riittävällä tavalla yksilöitävissä olevaa yhteyttä, mikä johtaa siihen päätelmään, että lisäavustus on luonteeltaan maksuihin perustumaton. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen asiana on kuitenkin tutkia tämän tuomion 48–52 kohdassa mainittujen seikkojen paikkansapitävyys, jotta se voi pätevällä tavalla todeta, onko kyseinen etuus maksuihin perustuva vai maksuihin perustumaton.

Allekirjoitukset